

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-367-5-20>

THE ESSENCE OF THE PEDAGOGICAL COMPONENT IN THE HEALTH ASPECT OF PHYSICAL EDUCATION

СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОМПОНЕНТУ В ОЗДОРОВЧОМУ АСПЕКТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Moroz Yu. N.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department of Physical
Education and Psychological
and Pedagogical Disciplines
Uman National University
of Horticulture
Uman, Ukraine*

Мороз Ю. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри
фізичного виховання
і психолого-педагогічних дисциплін
Уманський національний
університет садівництва
м. Умань, Україна*

Особливості покращення якості професійної підготовки у фізичному вихованні визначають потреби сучасної освітньої практики, оскільки однією з вимог до освітнього середовища є оптимізація навчально-виховного процесу із застосуванням елементів інноваційних педагогічних технологій навчання. Однак, на сьогодні, більшість закладів освіти часто не готові до сприйняття та реалізації педагогічних нововведень через надмірну закритість, негнучкість організаційної структури, відсутність взаємодії у педагогічному середовищі, неспроможність реагувати на соціально-економічні зміни та виклики, неспроможність педагогічних працівників до постійного та ефективного оновлення змісту та методів навчання [2]. Тому виникла необхідність ґрунтовного аналізу основних особливостей освітньої системи підготовки фахівців, що дає можливість для проектування та впровадження конкретних педагогічних інновацій у навчальний процес, спрямованих на оптимізацію навчальної діяльності. Дана проблема вимагає комплексного підходу до розгляду сутності професійної діяльності педагога та структури професійних компонентів підготовки майбутніх фахівців у фізичному вихованні. Сучасне українське суспільство з його проблемними сторонами, насамперед у освітній сфері, потребує фахівців з фізичного виховання інноваційного характеру, які прагнуть до поєднання в собі духовного та фізичного стану особистості, здатність до творчого підходу у вирішенні питань оздоровчого характеру, професіоналів, які володіють сучасними інноваційними технологіями рекреаційного, оздоровчого спрямування.

Грунтовна підготовка майбутніх фахівців у сфері фізичного виховання неможлива без усвідомлення ними основ педагогічної діяльності, що включає не лише набуття певних знань, умінь і навичок, а й розуміння важливості майбутньої педагогічної практики, тому формування педагогічного компоненту майбутнього фахівця повинно відбуватися на основі глибокого розуміння сутності педагогічної діяльності у сфері фізичного виховання [4]. Фахівці-педагоги у сфері фізичного виховання мають володіти знаннями теоретичних положень фізичної культури, основами практичної підготовленості, мати педагогічну досвідченість в організації навчального процесу. Разом з тим, педагогічну діяльність фахівця у сфері фізичного виховання розглядається не лише як практична діяльність, а й включає в себе соціально-оздоровчу складову основу педагогічної діяльності, що являється засобом самореалізації педагога як особистості.

Одне з провідних місць в організації підготовки фахівця у сфері фізичного виховання посідає обґрунтування змісту й структури його педагогічної діяльності, обсяг педагогічних функцій, які він виконує, рівень знань, умінь і навичок, які є необхідними для професійної педагогічної діяльності [1]. Вивчення педагогічного компоненту змісту діяльності фахівця у сфері фізичного виховання та його сутності дозволяє визначити оптимальну структуру педагогічного процесу, виявити і класифікувати професійні вміння, здібності, та психологічні властивості особистості педагога, які набуваються у процесі освітньої діяльності, визначити особливості вирішення основних педагогічних завдань, і на цій основі розкрити специфіку професійних компетентностей фахівця фізичної культури та його педагогічний компонент. Структура педагогічного компоненту фахівця складається із сукупності професійних компетентностей. На сьогодні дослідники виділяють різноманітні компетентності педагога: акмеологічні, аутопсихологічні, валеологічні, гносеологічні, дидактичні, діагностичні, дослідницько-аналітичні, загальнопедагогічні, етнопедагогічні, естетичні, комунікативні, лідерські, науково-теоретичні, методологічні, методичні, морально-правові, організаційно-управлінські, оцінно-контрольні, прогностичні, професійно-етичні, професіографічні, психологічні, психофізіологічні, регламентно-нормативні, рефлексивні, самоідентичності, соціально-педагогічні, соціокультурні, спеціалізовано-предметні, технологічні тощо [3; 5]. Серед перелічених компетентностей є ті, які перебувають в ієрархічних зв'язках, а також відрізняються за своєю природою. Однією із проблем формування педагогічного компоненту є те, що більшість науковців підходять до даного питання не системно, а розглядають лише одну або декілька з перелічених компетентностей.

Таким чином, з впровадженням нової системи підготовки фахівців у сфері фізичного виховання, яка спрямована не тільки на підвищення ефективності і якості навчально процесу, а й на формування педагогічного компоненту, змінюється вектор системи навчання, тобто технологія навчання є первинною відносно педагогічної системи. Проектування даної педагогічної системи пов'язане як з плануванням і впровадженням в освітню діяльність нової технології навчання, так і з подальшими конструктивними змінами в інших підсистемах педагогічного процесу.

Література:

1. Без'язичний Б. І. Теоретичні і методичні засади формування етичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Харків, 2016. 42 с.
2. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти : монографія. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.
3. Носко М. О., Проніков О. К. Готовність майбутнього вчителя фізичної культури до профільного навчання. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2018. № 151. Том 1. С. 3–7.
4. Хлібкевич С. Б. Сучасні тенденції підготовки вчителя фізичної культури в контексті компетентнісного підходу. Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і здоров'я людини : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (23–24 квітня 2020 р.). Полтава : Сімон, 2020. С. 89–93.
5. Ячнюк І. О. Теоретична підготовка майбутніх учителів фізичної культури, як один з компонентів професійного становлення. Молодий вчений. 2017. № 1. С. 316–319.